

**Toiminta- ja talouskatsaus
1.7. - 31.12.2008**

Sisällysluettelo

VUODEN TEEMA	3
EHKÄISEVÄ PÄIHDETYÖ	4
Tupakan käytön ehkäisy	4
Alkoholin käytön ehkäisy	4
Huumeiden käytön ehkäisy	5
Päihteetön liikenne	5
Arkiliikunnan ja terveellisen ravitsemuksen edistäminen	7
Aluetyö	7
Uusimaa - Häme	7
Varsinais-Suomi	7
Kymenlaakso - Etelä-Karjala	8
Pirkanmaa - Satakunta	8
Keski-Suomi	9
Pohjanmaa	10
Savo - Pohjois-Karjala	10
Pohjois-Pohjanmaa - Kainuu	11
Lappi	11
Aluetoiminnan tapahtumien määriä vuonna 2008	12
Hankkeet	13
Innostu! Innosta! -hanke	13
Smokefree-toiminta	14
Lopettaja-kilpailu	15
Ehkäisevän päihdetyön projekti	16
Kampanjat	16
KANSALAISTOIMINTA	16
TOIMINTAMENETELMÄT	17
Aineistotuotanto	17
Koulutuspalvelut	18
Tilauuskoulutukset ja luennot	18
Yhteistyö puolustusvoimien kanssa	18
Viestintä	18
Terveyslehti	18
Terveys ry:n verkkosivut (www.terveysry.fi)	19
Tiedotteet	19
Lehtiseuranta	19
Lausunnot	20
Muuta	20
Kansainvälinen toiminta	20
Yhteistyö	21
Arviointi	21
VOIMAVARAT	21
Talous	21
Hallinto	21
Henkilöstö	22

VUODEN TEEMA

Terveyserojen kaventaminen: kaikilla mahdollisuus terveelliseen ja turvalliseen elämään

Järjestön perustyö

Vuoden teema on jäsentänyt Terveys ry:n toimintaa vuoden toisella puoliskolla. Ympäristöanalyysin avulla on syvennetty järjestön sisäistä näkemystä Terveys ry:n työn roolista ehkäisevän päihdetyön kentällä. Analyysia on hyödynnetty myös ulospäin suuntautuvassa viestinnässä.

Ympäristöanalyysi

Keväällä 2008 tehtyä PAW?-kyselyä purettiin ja analysoitiin elo-joulukuun aikana vaiheittain. Analyysiä käytettiin joulukuun tiedotustilaisuuden suunnittelussa sekä keväällä 2009 PAW?-kiertueen valmistelussa.

Viestintä

Joulukuun 17. päivä järjestettiin Helsingissä tiedotustilaisuus PAW -kyselyn nuorten juomatapoja kuvaavasta osuudesta otsikolla ”Hieno harrastus -kaunis kansallislaulu”. Tilastollisesti tilaisuus oli Terveys ry:n onnistunein viestintätapahtuma vuonna 2008. STT:n laatimana uutisena kyselyn tulokset levisivät lehdistössä kautta maan, maakuntalehti Karjalainen piti asiaa pääkirjoituspalstan arvoisena ja MTV3 nosti nuorten juomatavat illan pääuutislähettyksiinsä. Kaikkiaan tiedotustilaisuus tuotti 53 mediaosumaa. Uutinen aktivoi kansalaisia vilkkaaseen keskusteluun eri verkkosivuilla, mm. Kalevassa.

Koulutus

PAW?-kyselyn pohjalta käynnistettiin koulutussuunnittelu keväälle 2009. PAW? mahdollistaa yhdeksän paikkakunnan koulutuskiertueen, joka tullaan toteuttamaan keväällä helmi-huhtikuun aikana.

Teemavuoden toimintaa täydentää Yhteisöllisyys-seminaari, jonka suunnittelu käynnistettiin joulukuussa. Yhteisöllisyys on termi, jota käytetään paljon ja jolta tunnutaan odotettavan paljon. Seminaarin yhteydessä Terveys ry haluaa perehtyä siihen, mitä yhteisöllisyys on, mitä sillä tarkoitetaan ja miten siitä puhuvat ottavat asiasta vastuuta.

Aineistot

Teemavuoden tsemppitarroista otettiin uusintapainos, yhteensä 30 000 kpl

Sähköinen TSEMPPAAJAT-uutiskirje ilmestyi syyskauden aikana neljä kertaa. Kirje lähetettiin verkostoon liittyneille ammattilaisille, joita loppuvuonna oli yli 40.

Viestintä- ja markkinointiaineistot ovat nähtävissä Terveys ry:n verkkosivuilla kohdasta Tsemppikampanja.

EHKÄISEVÄ PÄIHDETYÖ

Tupakan käytön ehkäisy

Tupakoinnin vähentämistyö

Suomalaisessa tupakoinnin vähentämistyössä trendinä on huoli ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevien nuorten tupakoinnista ja tulevaisuuden työkyvystä. Järjestöt ovat joukolla vieneet oppilaitoksiin asiantuntemustaan ja palvelujaan. Terveys ry on mukana trendissä, vaikka voidaan sanoa Terveys ry:n olleen edelläkävijä asiassa. Just Be Smokefree -kilpailu aloitettiin ammatillisissa oppilaitoksissa jo kymmenen vuotta sitten, 1998. Vielä muutama vuosi sitten terveyserojen ehkäisyn Terokahanketta käynnistettäessä Terveys ry oli ainoa järjestö, jolla oli tupakoinnin vähentämiseen tähtäävää toimintaa ammatillisen koulutuksen puolella. Nykyään tuotamme ammatillisille oppilaitoksille Lopettaja- ja Smokefree-kilpailuja sekä tarjoamme asiantuntemustamme oppilaitosten käyttöön.

Osoitus trendistä on Kansanterveyslaitoksen (nykyisin Terveiden ja hyvinvoinnin laitos) käynnistämä verkosto ammatillisen peruskoulutuksen tupakoimattomuuden edistämiseksi. Verkosto tuo yhteen ammatillisten oppilaitosten tupakoimattomuutta edistäviä tahoja ja oppilaitoksia jakamaan näkemyksiään sekä kokemuksiaan. Verkoston käynnistäminen onkin tarpeen tilanteessa, jossa jokainen järjestö ja toimija on erikseen, toistensa kanssa kilpaillen, kehittämässä palveluja. Verkosto toivottavasti kehittyi niin, että ammatilliset oppilaitokset saavat keskitettyjä ja laadukkaita tupakoimattomuuden edistämisen palveluja.

Trendiksi voidaan sanoa myös savuttomia kuntia, joista ensimmäinen on ollut Savuton Helsinki. Terveys ry on ollut mukana tukemassa pääkaupungin savuttomuustavoitetta. Ensimmäinen kolmivuotiskausi saatiin päätökseen ja Helsinki on Suomen suurimpana työnantajana julistautunut jo savuttomaksi. Savuton Helsinki -yhteistyöryhmä jatkaa kuitenkin työskentelyään varmistaakseen seurannan ja tuen kaupunkilaisten savuttomuuden motivoimiseksi ja ylläpitämiseksi.

Alkoholin käytön ehkäisy

Terveys ry on toiminut syksyn aikana aktiivisesti yhteistyössä muiden järjestöjen kanssa liittyen alkoholipoliittisiin asioihin. Ehkäisevän päihdetyön foorumi (puheenjohtajana Kristiina Hannula) on käsitellyt kokouksissaan foorumin toimintasuunnitelman työstön lisäksi erityisesti alkoholin verotusta, alkoholin mainontaan liittyviä asioita sekä viinitiloilta myytävien tuotteiden mahdollista laajenemista likööreihin. Kokouksissa on hyödynnetty sosiaali- ja terveysministeriön virkamiehiä asiantuntijoina. Lisäksi alkoholipoliittista asioista on tehty yhteisiä lausuntoja muiden järjestötoimijoiden kanssa.

Valtakunnallisen **Alkoholiohjelman** toteuttamista jatketaan vuosina 2008 - 2011. Ohjelma jatkaa vanhojen tavoitteiden toteuttamista ja vanhat kumppanuussopimukset ovat edelleen voimassa. Valtakunnallinen ohjelma painottuu alueelliseen toimintaan ja alueellista toimintaa tukemaan palkataan jokaiseen läänin aluekoordinaattori. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (entinen Stakes) vastaa ohjelman kokonaiskoordinaatiosta. Terveiden edistämisen keskus koordinoi toimintaa järjestöjen osalta, muita koordinaattoreita ovat Valvira (entinen STTV) ja Työterveyslaitos. Valtakunnalliset toimijat tekevät tarkennetut sopimukset yhteistyössä Tekryn kanssa ja paikalliset toi-

mijat yhteistyössä lääninhallitusten aluekoordinaattoreiden kanssa. Asiasta on tiedotettu myös Terveys ry:n paikallisyhdistyksiä.

Huumeiden käytön ehkäisy

Järjestöjen huumausaineohjelma

Terveystieteiden keskuksen vetämä 31 järjestön yhteistyö Järjestöjen huumausaineohjelma vuosille 2006 - 2008 päättyi, mutta mm. arviointia ja julkaisutoimintaa jatketaan vielä keväällä 2009. Syyskaudella järjestettiin kaksi järjestöjen toimintalinjapäivää, joiden tuloksena tehtiin mm. päihdeaiheinen verkkokysely kunnallisvaaliedokkaille ja informoitiin tiedotusvälineitä aiheesta. Päättäjiin kohdistuvaa vaikuttamistyötä huumehaittojen minimoimiseksi tullaan jatkamaan myös tulevaisuudessa. Syksyllä valmistui Järjestöjen huumausaineohjelman arvioinnin ensimmäinen kysely, jossa aiheena oli toimintalinjojen toteutuminen järjestöjen arjessa.

Päihteiden liikenne

Liikennekurssit

Terveys ry järjesti vuonna 2008 yhteensä **91 Turvallisesti mopolla -kurssia**, joista 38 (14 %) toteutui syyskaudella. Vuonna 2007 mopokurssien määrä oli 92. Järjestön kouluttajaringissä oli toimintavuonna 2008 mukana kuusi aktiivista kouluttajaa. Koulutuksiin osallistui **9 868 kahdeksaslukulaista nuorta** kautta maan. Lisäksi Tampereen liikenneraittiusyhdistys järjesti yhden mopokoulutuksen Lielahden koulussa Tampereella.

Varuskunnissa, lukioissa ja toiseen asteen oppilaitoksissa järjestettiin vuonna 2008 yhteensä **42 Selvä peli -kurssia**. Vastaava luku vuonna 2007 oli 30. Pidettyjen kursseiden lukumäärä kasvoi neljänneksen edelliseen vuoteen verrattuna. Selvä peli -kouluttajaringiin kuului viisi aktiivista kouluttajaa vuonna 2008. Kouluttajille järjestettiin koulutuspäivä Lahdessa 21.8.2008. Toimintavuonna Selvä peli -koulutuksiin osallistui **4 188 nuorta aikuista**.

SELVÄ PELI -verkkosivut (www.selvapeeli.fi / www.selvapeeli.fi)

SELVÄ PELI

Hyvä ajokunto on turvallisen ajamisen ykkösjuttu. Oletko koskaan pysähtynyt pohtimaan asiaa omalta kohdaltasi? [Selvapeeli.fi](http://www.selvapeeli.fi) -sivusto kertoo, miten treenaat ajamisesi huippukuntoon.

Klikkaa itsellesi tietoa, joka voi pelastaa paljon.

Selvän Pelin säännöt

- 1 Vain SELVANÄ rattiin
- 2 Estä humalaisen ajon lähtö
- 3 Tunnistä riskipitoiset tilanteet
- 4 Kontrolloi ylitystilanteet
- 5 Valitse ajonopeus tilanteen mukaan
- 6 Estä kuljettajan kaahaaminen
- 7 Seuraa kuljettajan viireystilaa
- 8 Auta kaveria ja varoita vaarasta
- 9 Ole kohtelias liikenteessä
- 10 Pidä turva-ö kiinni aina ajon aikana, myös takapenkillä

[Selvapeeli.fi](http://www.selvapeeli.fi) on Terveys ry:n tuottama verkkosivusto nuorten liikenneturvallisuuden edistämiseksi.

 Terveys ry
Hämeen ry
Päämajakuja 7 A 7, krs
00210 Helsinki
www.terveysry.fi

 Opetusministeriö

www.selvapeeli.fi

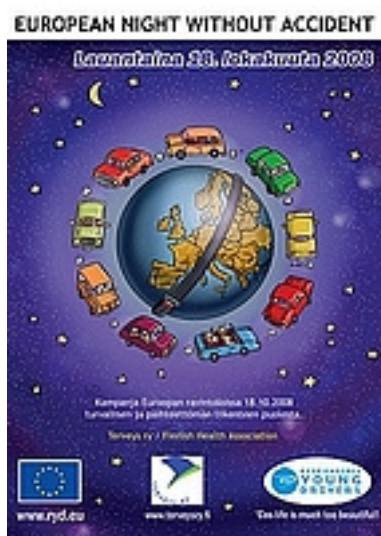
Sivusto on toteutettu opetusministeriön hankkeella vuonna 2008.

Terveys ry:n opetusministeriön rahoituksella tuottama **Selvä peli -verkkosivusto** avattiin syyskuun alussa. Sisällöistä ja teknisestä toteutuksesta vastaa liikenneopettaja Esa Mikkola. Sivuston markkinoimiseksi tehtiin esite, jota on jaettu mm. koulukäynnillä ja yleisötapahtumissa. Sivustolla on syksyn aikana vierailut 40 - 100 vierailijaa vuorokaudessa. Lupauksen olla menemättä humalaisen kuljettajan kyytiin on sivustolla tehnyt omalla nimellään 850 suomalaista. Marraskuussa Terveys ry teki anomuksen opetusministeriölle Selvä peli -sivuston kieliversioiden tuottamiseksi.

Opetushallituksen liikenneviikko

Opetushallituksen liikenneviikkoa vietettiin 8. - 12.9.2008. Erityisteemana oli **Turvaliset koulumatkat**. Opetushallituksen liikennekasvatuksen yhteistyöverkoston jäsenenä Terveys ry oli aktiivisesti mukana sekä suunnittelemassa että toteuttamassa teemaviikkoa. Järjestön toimia teemaviikolla olivat mm. Selvä peli -verkkosivuston avaaminen, Selvä peli -kurssit (5) Turun ammatti-instituutissa, liikenneturvallisuusaiheiset aamunavaukset Tampereen kouluissa sekä Terveyslehden liikennenumeron ilmestyminen. Terveys ry oli esittelyssä Kuntamarkkinoilla sekä edustettuna liikenneviikon avajaisissa Jämsän Vitikkalan koululla.

European Night Without Accident 8.10.2008

European Night without Accident on belgialaisen *Responsible Young Drivers* -järjestön ja Euroopan komission jokavuotinen tempaus liikenneraittuuden edistämiseksi. Tapahtumayönä nuoret viestivät ikätovereilleen ravintoloissa ja discoissa, että alkoholi ja liikenne eivät kuulu yhteen. Terveys ry kutsuttiin Suomen toiminnan käynnistäjäksi. Järjestön tuottama ja nuorten toteuttama ENWA-tapahtuma järjestettiin menestyksekkäästi **Night Garage -ravintolassa Oulussa** 18.10.2008. Tempaus toteutettiin samanaikaisesti 21 EU-maassa.

Muu liikennesektorin toiminta

Terveys ry antoi 18.8.2008 pyynnöstä liikenne- ja viestintäministeriölle **lausunnon liittyen suunnitteilla oleviin mopokortti uudistuksiin** (Mopokorttia koskevat linjatukset. Työryhmän ehdotukset 2.6.2008).

Terveys ry liittyi lokakuussa eurooppalaiseen järjestöjen **Road 25 -verkostoon**, jonka tavoitteena on parantaa nuorten liikenneturvallisuutta EU:n alueella. Kyseessä on vapaaehtoinen ja maksuton lähinnä viestinnällinen yhteistyön muoto, jossa vaihdetaan tietoja ja hyviä käytäntöjä EU- jäsenmaiden kesken. Vuosittain pyritään järjestämään nuorille liikenneturvallisuuskonferenssi EU:n taloudellisen tuen mahdollistama. Verkostoa vetää ranskalainen nuorten liikenneturvallisuusjärjestö Association Voiture & Co ja sen toimintaa tukee Euroopan komissio.

WHO järjesti syksyllä julkisen kyselyn ja keruun ideoista, joilla mm. nuorten alkoholihaittoja olisi mahdollista ehkäistä (*WHO:Public hearing on ways of reducing harmful use of alcohol*). Terveys ry toimitti 7.11.2008 WHO:lle kuvauksen omasta toimintamallistaan, jossa nuorille suunnattu alkoholivalistus on yhdistetty nuoria motivoivien liikenneaiheiden vuorovaikutukselliseen käsittelyyn. (**Traffic for an angle to deal alcohol issues with young people.**)

Terveys ry piti pyydettyinä Tallinnan **NordAN -konferenssin yhteydessä järjestetyn liikenneraittuusverkoston seminaarissa 10.10.2008** alustuksen Suomen ratti-juopumustilanteesta ja liikenneraittuustyön keinovalikoimasta (**Sipinen, L: Drink Driving and the New Alcolock Law in Finland**).

Terveys ry on suunnitellut yhteistyössä Liikenneturvan kanssa elämyksellisen liikenneturvallisuusteemoja esiintuovan reittitapahtuman tuottamisesta Pohjanmaan kouluihin.

Arkiliikunnan ja terveellisen ravitsemuksen edistäminen

Rytmiä elämään

Rytmiä elämään -lautapeli valmistui joulukuussa Terveys ry:n ja LU Suomi Oy:n yhteistyönä. Pelin markkinointi käynnistettiin 23.9.2008 Tampereen Tesomajärven koululla, jonne kutsuttiin tiedotusvälineet.

Markkinoinnin tueksi teetettiin lehti-ilmoitus/flyeri. Peliä tukevan www.ruokarytmi.fi -sivuston työstäminen on käynnistetty. Rytmiä elämään -peli on käytössä Terveys ry:n aluesihteerillä mm. osana kouluvierailuja. LU Suomi Oy on lahjoittanut syyskaudella 6 800 kpl (68 ltk) Paussipatukkaa pelaajille palkinnoksi, koko vuonna yhteensä 22 200 patukkaa (222 ltk).

Aluetyö

Katsaus aluesihteerien toimintaan 1.7. - 31.12.2008.

Uusimaa - Häme

Koulut painottuvat alueella toimintaympäristönä ylivoimaisesti eniten. Oppituntien kysyntä tiheni loppuvuotta kohden. Koulut ovat pyytäneet pitämään terveystiedon tunteja enimmäkseen tupakasta, mutta olen säännönmukaisesti puhunut oppitunneilla myös alkoholista ja huumeista, mikä koulujen mielestä on ollut hyvä asia. Oppitunneista puolet on ollut ala- ja puolet yläkouluissa (10 pv molemmissa) Tupakkaoppitunteja ja teemapäiviä on ollut myös ammattioppilaitoksissa.

Kansanterveyslaitoksen Lasten ja nuorten (LATE) -tutkimuksen pilottikouluna toimivassa Vantaan Varian Tennistien ammattioppilaitoksessa on syksyn aikana pidetty alkoholioppitunnit 1. vuosikurssin opiskelijoille sekä myös eräässä yläkoulussa 9. luokkalaisille.

Kuluva vuosi oli Hyvä olo ry:n Voimavaroja vanhemmuuteen -hankkeen viimeinen toimintavuosi. Aluesihteerinä on toiminut ohjausryhmän puheenjohtajana. Ohjausryhmässä mukana ollut rehtori kertoo, että hanke saa jatkoa koulun arjessa ja että Voimavaroja vanhemmuuteen -ajatus on oikeasti kääntynyt ajatukseksi "vanhempien voimavarat oikeasti koulun käyttöön lapsen tueksi".

Varsinais-Suomi

Syyskausi on ollut erittäin työntäyteinen. Terveys ry:n **Tsemppi-teema** on näyttäytynyt kaikissa tilaisuuksissa, oppitunneilla ja teemapäivissä. Ei ole vaikeaa muistuttaa nuoria toisen kannustamisen ja tukemisen tärkeydestä tällaisena välinpitämättömyyden aikakautena, jota elämme.

Alku vuodesta alkanut vahva **yhteistyö** Turun ammatti-instituutin Aninkaisten koulutalon **Savuton koulu -hankkeen puitteissa** jatkui syyskaudella.

Terveitä aamuja varusmiehille -koulutuspäivä vietiin läpi kunnialla Säkylässä heinäkuun uudelle jättialokaserälle elokuun lopussa.

Turun ostopalvelutupakkatuntien järjestäminen ja tuntien pitäminen 6. luokille jatkui heti, kun koulut aloittivat toimintansa. **Terveystiedon oppitunteja tupakasta, nuuskasta ja alkoholista** olen käynyt pitämässä syksyn aikana myös muualla alueeni ylä- ja alakouluissa, lukiossa ja ammatillisissa oppilaitoksissa. Yläkouluissa kiertäessäni tunnin alussa pidin Smokefree-luokkakilpailussa oleville luokille tsemppausta.

Perinteinen **korkeakoulujen opiskelijoiden hyvinvointiviikko** lokakuun alussa mahdollisesti alkoholin haittojen vaikutuksista tiedottamisen nuorille aikuisille. **Turvallisesti mopolla -kurssit** järjestettiin onnistuneesti. **Selvä peli -kurssilta** tuli hyvää palautetta. Raisiossa järjestetty **mopoihainen vanhempainilta** oli menestys. Joulukuun 2. päivänä Espoon Dipolissa julkistettiin **Lopeta ja voita -puolivuotiskilpailun voittajat**. Tuettavani voitti pääpalkinnon 5 000 euroa ja minulle ojennettiin vuoden kannustajapalkinto.

Eri **tiedotusvälineistä** on tullut alueeni tapahtumista tietoa tosi paljon syksyn aikana. Monet **tutkijat, korkeakoulu- ja muut opiskelijat** ovat ottaneet yhteyttä opiskeluihinsa ja tutkimustyöhönsä liittyen. **Terveys ry:n teemavuoteen liittyvä ympäristöanalyysin eri vaiheiden työstäminen** on ollut mielenkiintoista.

Kymenlaakso - Etelä-Karjala

Terveys ry:n Kymenlaakso - Etelä-Karjalan alueella perustoiminta oli normaalin vilkasta, mm. alueella toteutui syksyllä neljä elämysreittiä Kuusankoskella, Luumäellä, Kouvossa sekä Anjalankoskella, jotka työllistivät aluesihteerinä samoin kuin vakiintuneet varuskuntatapahtumat Vekaranjärvellä ja Utissa. Innostu! Innosta! -hankkeen Kuusankosken Spip-ryhmä toimi aktiivisesti myös syksyllä projektinsa loppuun saattamiseksi ja koko hankkeen loppufoorumi järjestettiin Kuusankoskella marraskuussa.

Alueen paikallisyhdistyksissä toimivien järjestötoimintoja viriteltiin alueellisilla järjestöpäivillä, jotka järjestettiin yhteisinä Savo - Pohjois-Karjalan yhdistysväen kanssa Uuden Valamon luostarissa lokakuussa. Vierailijanamme ollut OK-opintokeskuksen kouluttaja antoi lisäpotkua perusyhdistystoimintaan ja suunnittelimme yhdistysten edustajien kanssa mm. miten jalkautamme terveyserojen kaventamisen paikalliseen toimintaan, miten tavoitamme nuoret sekä miten nettisivujamme voi hyödyntää paikallisyhdistystoiminnassa.

Onnistunut uusi toimintamuoto oli ehkäisevän päihdetyön viikolla järjestetyt Tsemppi-päivät Kouvolan korttelikodeissa, joissa yhteistyökumppaneina Terveys ry:n kanssa toimivat kaupungin terveydenedistämisyksikön sekä korttelikotien työntekijät. Päivän sisältö oli ravitsemus- ja päihdetietoutta toiminnallisesti sekä terveystahtia. Tavoitteena oli kohdata ihmisiä, jotka eivät itse lähde terveystapahtumiin, viemällä tapahtuma ns. yhteiseen olohuoneeseen, mikä tavoite saavutettiinkin hyvin. Päivät saivat hyvän vastaanoton ja niitä toivottiin järjestettävän jatkossakin.

Pirkanmaa - Satakunta

Tsemppi-teema oli esillä useassa yleisötapahtumassa: Valkeakoskella, Kangasalalla, Lempäälässä ja Vammalassa. Tsemppi-aihe on erittäin hyvä ja kannustava. Puheeksi otto tai asiakaskontakti on helppoa ja palkitsevaa

Nuorten alkoholinkäyttöä ja elämänsykettä käsittelevä yhteistyö MLL:n osastojen, NMKY:n ja SPR:n osastojen kanssa. Kohteena oli yläkoulun 7. - 9. -luokkalaisten. Yhteistyö eritahojen kanssa mahdollisti saman päivän aikana ottaa aihe esille koko koulussa. Kaikki tunnit olivat toiminnallisia ja vuorovaikutteisia.

Tupakoimattomuuden edistämiseen tapahtui huima muutos Tampereen kouluissa: Savuton verkosto, lasten parlamentti ja nuorisofoorumi alkoivat tehdä yhteistyötä, siten että lasten ja nuorten osallisuus ja vaikuttaminen kouluissa tapahtuvaan tupakoimattomuuden edistämiseen oli yhtä tärkeää kuin ammattilaisten tekemä valistus / opetustyö. Yhteinen koulutuspäivä innoitti meitä tekemään yhdessä ”työpäiviä” ja työpajoja. Suunnitelma on siis olemassa ja toteutukseen ollaan pikkuhiljaa pääsemässä.

Rytmiä elämään -tiedotustilaisuudessa radio-, tv- ja sanomalehtien toimittajia kuvasi ja haastatteli pitämääni Rytmiä elämään -tuntia Tesoman alakoulussa. Sain luotua innostavan ja rytmikkään tunnin, mutta reilun tunnin päästä tapahtumasta Kauhajoella tapahtui kauhea surmatyö ja Rytmiä elämään -uutisoitiin jäi taka-alalle.

Pirkanmaan terveydenedistämisen työryhmä käynnistyi ja Terveys ry:n aluesihteerinä sain luennoida tekemästämme työstä ja materiaaleistamme.

Innostu! Innosta! -hanke oli erittäin tärkeässä roolissa alueellani. Tein töitä paljon Vammalassa. Meillä oli todella mahtava ryhmä ja lopputyö onnistui täydellisesti. Paikallisen ympäristöanalyysin teko oli haasteellista, mutta tosi palkitsevaa. Mielestäni jokainen kouluissa tapahtuva ehkäisevän päihdetyön toiminta/luento vaatisi pienen ympäristöanalyysin tekemisen. Näin puututtaisiin juuri sen alueen/koulun ongelmiin ja saataisiin muutos aikaiseksi positiivisempaan suuntaan. Lisäksi nuorten mukaantulo ja huomioiminen suunnitteluvaiheessa on erittäin tärkeää ja palkitsevaa.

Keski-Suomi

Terveys ry:n toiminta jatkui aikaisemman toiminnan mukaisena. Keski-Suomen kansanterveyden edistämiskeskuksen (KANTERE) kanssa tehtävää yhteistyötä on toteutettu mm. Finnmetko-messuilla Jämsänkoskella ja Saarijärvellä kaupungin henkilöstön virkistyspäivillä, jossa suoritettiin erilaisia terveyteen liittyviä mittauksia ja annettiin tähän liittyvää neuvontaa.

Oppilaitosyhteistyö jatkui tiiviinä mm. Jyväskylän ammattikorkeakoulun, Jyväskylän ammattiopiston, Humanistisen ammattikorkeakoulun (Humakin), Keski-Suomen Opiston ja Jyväskylän yliopiston / terveystieteiden laitoksen kanssa, josta oli harjoittelija suorittamassa projektia Terveys ry:llä. Opiskelijat ovat olleet mukana suunnittelussa ja toteutuksessa järjestettäessä teemapäiviä ja elämysreitti-tapahtumia. Oppilaitosyhteistyö on vakiintunutta toimintaa Keski-Suomen alueella ja myös terveyskasvusteemaa kohdennetaan itse oppilaitosten opiskelijoille, esimerkkinä toteutettu Smoke-free-teemapäivät Jyväskylän ammattiopistolla.

Muita vakiintuneita toimintamuotoja olivat työhyvinvointipäivän vetäminen yrityksen työntekijöille, jossa ”kännilasirataa” hyödyntäen käsiteltiin alkoholiteemaa. Lisäksi osallistuttiin mm. MyWay08-messuille Jyväskylässä ja pidettiin Terveys ry:n teemaluentoja eri kohderyhmille.

Uusina kohderyhmä tupakka terveyskasvatuksessa syksyn aikana on ollut kaksi erityiskoulua. Haukkarannan kuulovammaisten koulu, jonka tehtävänä on tukea kuulovammaisten, kielihäiriöisten, autististen ja Asperger-oppilaiden koulunkäyntiä. Toisena erityisryhmänä Haukkalan koulu, jonka perustehtävänä on järjestää perusopetusta sairaalaopetuksena lastenpsykiatrian osasto 8:n, nuorisopsykiatrian osasto 9:n ja nuorisopsykiatrian kuntoutusyksikön potilaille ja erityisopetusta avo-oppilaille koulunkäynnin tukijaksoina. Näiden erityiskoulujen terveyskasvatukseen Terveys ry suunnit-

teli ja toteutti tupakka-nuuskaopetusjaksoja. Terveyskasvatus opetustuokiot olivat osa terveyskasvatusteemapäivää, joissa käsiteltiin suun terveyteen liittyviä asioita.

Pohjanmaa

Puolivuotiskautena asetin tavoitteet vakiintuneiden toimintojen uudelleen käynnistämiseen ja erityshaasteena oli Ehkäisevän päihdetyön viikon, MLL-hankkeen ja ammattioppilaitosyhteistyö. Terveys ry:n antamat työvälineet, työolosuhteet, yhteistyökumppanit ja kouluttajatilanne mahdollistivat sen, että kaikki käynnistyi luontevasti. Aluesihteerikollegat olivat hoitaneet kevään poissaoloni aikana alueeni tiettyjä toimintoja. Yhteistyö koulujen, varuskuntien, eri verkostojen ja yhteistyöryhmien kanssa oli vain odottanut paluuni hetkeä.

Keskityin oman asiantuntijuuden ylläpidossa ja kehittämisessä päihteiden käytön aiheuttaman riippuvuuden ymmärtämiseen, että paremmin kykenisin perustelemaan ennaltaehkäisyä merkitystä.

Uusia haasteita ja pohdintaa aiheuttivat nuuska-keskustelun valoon tuoma käytön yleistymisen sekä PAW- kyselyn vastausten koonti ja avaaminen alueittain. Yhä vakuuttuneemmin uskon siihen, että tekemämme työ on tärkeää ja kentän palaute ja tahto yhteistyöhön vakuuttaa samaa.

Tavoitteellista yhteistyötä MLL-hankkeen lisäksi tein Liikenneturvan, Terveiden edistämisen seutukunnallisen yhteistyöverkon, Savuton sairaala- ja Järjestöjen välisen yhteistyöverkoston kanssa.

Tapahtumista maininnan arvoiseksi nousevat Ehkäisevän päihdetyön viikon tapahtumat. Kävin aktivoimassa toimijoita monissa kunnissa. Saatiin aikaan mm neljä Selvä peli -kurssia, yksi yli 700 ihmistä tavoittanut ehkäisevä päihdetyön elämysreitti, Suupohjan seudulla neljässä kunnassa jalkaannuttiin yhtä aikaa jakamaan flyeria, joka kysyi: "Välitkö, ethän välitä?" EPV-toiminta oli kansalaistoimintaa: kohtaamamme ihmiset olivat niin koululaisia, vanhempia, opiskelijoita kuin suurta yleisöä. Puhuttiin päihteistä, keskityttiin oleelliseen, aikuisten toimintaan lasten ja nuorten päihteiden käytön ehkäisemiseen. Aikaansaatiin ajattelemisen arvoista pohdintaa. Tehtiin arvokasta yhteistyötä, jolloin oma osuus oli enemmän koordinoitua ja ohjausta kuin itse tekemistä.

Savo - Pohjois-Karjala

Syyskauden toiminnassa pääpaino oli oppilaitosyhteistyössä ja yleisötapahtumissa (yhteistyöverkostojen ja Terveys ry:n jäsenjärjestöjen kanssa järjestettynä). Yhdeksi toiminnan kohokohdista muodostui myös alueellisten järjestöpäivien viikonloppu (Uuden Valamon luostari, Heinävesi 5. - 6.10.2008), jossa oli mukana aktiivisia toimijoita viidestä jäsenjärjestöstä Savo - Pohjois-Karjalan ja Kymenlaakso - Etelä-Karjalan alueelta. Alueelliset järjestöpäivät osoittivat taas olevansa erinomainen keino tsemppata alueellisia toimijoita, vahvistaa yhteishenkeä ja antaa yhdessä suunniteltuja "eväitä" jäsenjärjestöjen tulevan vuoden toiminnan suunnitteluun. Ulkopuolisen kouluttajan, OK-Opintokeskuksen suunnittelijan johdolla pohditut yhdistystoiminnan muutostrendit ja yhdistysten toimintatapojen uudistaminen herättivät runsaasti keskustelua ja ajatuksia oman yhdistyksen toiminnan uudistamisesta.

Teemavuoden viestintäteema *Mä tsemppaan sua..* saatiin tapahtumissa näkymään hyvin ja sen myötä kannustettiin osallistujia konkreettisten keinojen etsintään päihteettömyyden tavoittelussa. Kysymysmuodossaan *Kuinka tsemppaan kaveria-* slögan aktivoi Joensuun Terveysmessujen (26. - 27.9.2008) savuttomuusosastolla käyneitä nuoria heidän omana vierailupäivänään

Oppilaitosten teemapäivät ovat yhteistyöverkostojen alueilla (Joensuu / P-K Kansanterveyden keskus, Savonlinna / Sosterin terveydenedistämisen ”työrukkanen” ja Kuopio / Savuton Savo 2015 -hanke) monipuolistuneet nuorten terveyttä kokonaisvaltaisesti käsitteleviksi. Näissä toiminnallisissa ja vuorovaikutteisissa tapahtumissa Terveys ry:n rooliin on kuulunut osallistuminen teemapäivän kokonaisuuden suunnitteluun ja toteutuspäivänä savuttomuus- tai päihde- ja tupakkatietoisuusrastista vastaaminen. Hyvien kokemusten perusteella yläkouluille toteutettujen teemapäivien rinnalla on v. 2009 päätetty toteuttaa muutama terveystietoisuusrastipäivä 2. asteen oppilaitoksen oppilaille.

Pohjois-Pohjanmaa - Kainuu

Pohjois-Pohjanmaa - Kainuu alueen toiminta painottui erityisesti ammatillisiin oppilaitoksiin, teemavuoden tavoitteita mukaillen. Oulun Seudun ammattioppilaitoksen ja Kainuun ammatillisen oppilaitoksen yksiköissä toteutettiin Lopettaja-kilpailu. Kaikissa Oulun Seudun yksiköissä ja muutamassa Kainuun yksiköissä Terveys ry toteutti tiedotus- ja neuvontatilaisuuden Lopettaja-kilpailusta ja tupakoinnin lopettamisesta.

Oulun Seudun ammatillinen oppilaitos julistautui savuttomaksi elokuussa 2008 ja Kainuun ammatillinen oppilaitos seuraa perässä vuoden kuluttua. Terveys toimii tässä asiassa oppilaitosten yhteistyökumppanina. Myös 9. luokkalaisille markkinoitiin Smokefreen yksilökilpailua ja oppilaitosten savuttomuutta erityisesti ammatillisten oppilaitosten tutustumistilaisuuksissa. Nuuska-asioissa yhteistyöpyynnöt ovat hitaasti lisääntymässä.

Innostu!Innosta! hankkeen Haukiputaan ja lin IDISH toimintaryhmä toteutti ehkäisevän päihdetyön projektinsa tapahtumat eli kaksi yläluokkien vanhempainiltaa ja paljon valmistelua vaatineen ja tavoitteisiin nähden onnistuneen yläasteikäisten Tyttöjen Hawaji-illan. Hanke myös arvioitiin.

Ehkäisevän päihdetyön viikko toteutui vihdoin eri aikaan kuin syyslomaviikko ja tapahtumia oli viikon aikana huomattavasti aikaisempaa enemmän. Teemoina olivat tyttöjen päihdeidenkäyttö, tupakka ja liikenneonnettomuus. Koska edellytykset viikon toteuttamiseen ovat parantuneet, täytyy eri toimijatahojen yhteistyötä kehittää entistä vaikuttavamman ja yhtenäisemmän toimintaviikon aikaan saamiseksi.

Aivan uutena toimintamuotona ja ensimmäisenä Suomessa toteutettiin European Night Without Accidents tapahtuma. Nuorille suunnattua eurooppalaista turvallisen ja päihde- ja tupakkatietoisuuden liikenteen kampanjaa toteutettiin Oululaisessa nuorten suosimassa yökerhossa neljään saakka lokakuuisena lauantaiyönä. Ravintola-asiakkaiden kanssa keskusteltiin liikenneonnettomuudesta ja autoilijoilla oli mahdollisuus saada pieni palkinto sitouduttuaan päihde- ja tupakkatietoisuuden illan aikana sekä puhallustestiin poistuessaan ravintolasta. Tempausta toteuttamassa oli nuoria vapaaehtoisia ja opiskelijoita. Ravintola-asiakkaiden ja henkilökunnan antama palaute kannustaa jatkamaan ja laajentamaan toimintaa.

Turvallisesti mopolla kurssien kysyntä on hieman lisääntynyt.

Terveys ry allekirjoitti Pohjois-Pohjanmaan maakunnallisen hyvinvointiohjelman ja sitoutui toimimaan erityisesti Savuttoman Pohjois-Pohjanmaan saavuttamiseksi.

Lappi

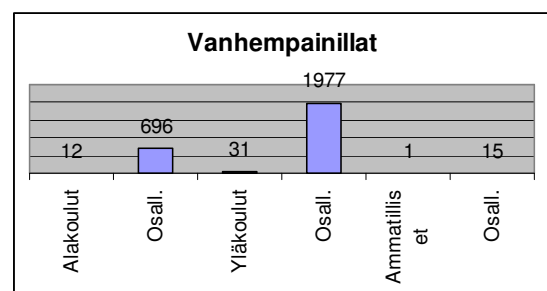
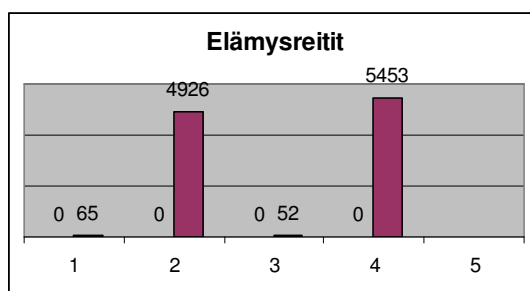
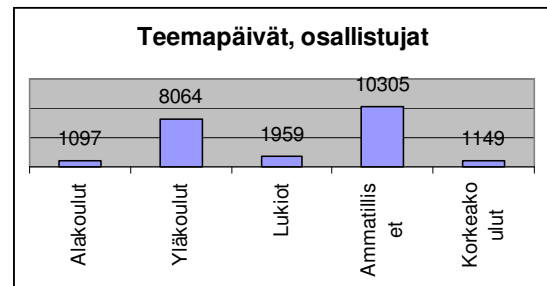
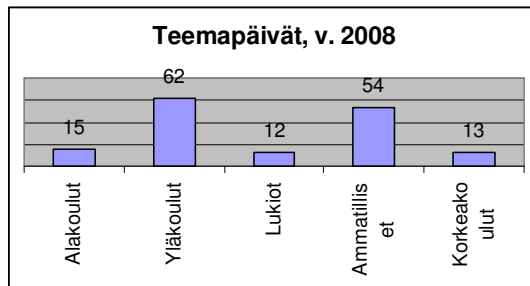
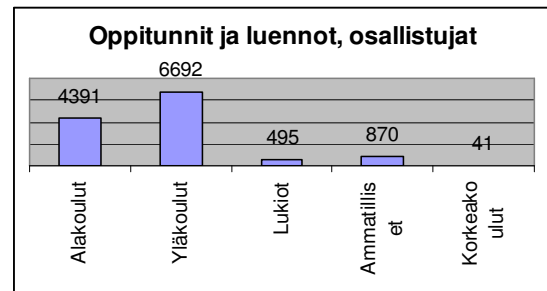
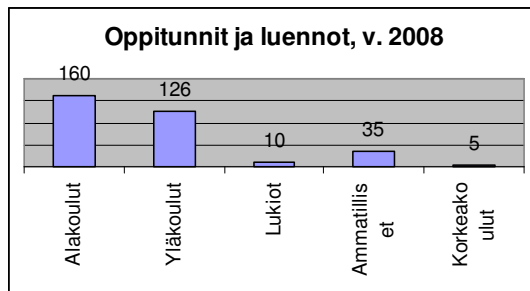
Lapissa toiminta on syyskaudella painottunut tupakkateemaan, elämysreitteihin ja Innostu! Innosta -hankkeeseen. Tupakkateema on ollut esillä teemapäivissä, oppitunneilla, varuskuntatapahtumissa, elämysreiteissä sekä Smokefree-kilpailun markkinoin-

titempauksissa. Elämysreittejä on järjestetty viidellä paikkakunnalla. Innostu! Innosta -hankkeen syysfoorumi järjestettiin Ranualla.

Aika tuntuu olevan otollinen tupakkateemalle. Tilaisuuksissa aihetta lähestyttiin pääasiassa positiivisesti, lopettamisen näkökulmasta. Aiheeseen kävi tutustumassa paljon asiasta kiinnostuneita opiskelijoita, oppilaita ja varusmiehiä. Teemapisteet otettiin hyvin vastaan: aiheesta syntyi runsaasti keskustelua, tupakoijilla oli selkeästi halu päästä tupakoinnista eroon. Tilaisuuksissa oli hyvä tunnelma eikä aiemmin ilmennyttä vastustusta aihetta kohtaan näkynyt, vaan tuntui, että osallistujat ja järjestäjät olivat samalla puolella taistelemassa tupakkaa vastaan!

Aluetoiminnan tapahtumien määriä vuonna 2008

- oppitunteja ja luentoja kouluissa ja oppilaitoksissa 336, tavoitettuja henkilöitä noin 12 400, teemapäivissä osallistujia yli 22 500. Kokonaisuudessaan koulutyössä tavoitettiin vuoden aikana 61 400 henkilöä.
- **Kokonaisuudessaan Terveys ry:n toiminnassa aluetyön osalta oli mukana vuoden aikana noin 109 000 henkilöä.**

Hankkeet

Innostu! Innosta! -hanke

Innostu! Innosta! -hankkeen syyskausi täyttyi paikallisten projektien toteutuksesta ja arvioinnista. Paikallistoiminnassa oli mukana edelleen 23 aikuista ja 31 nuorta. Lisäksi hankkeessa tai sen tukena toimi syksyn aikana 12 järjestön ulkopuolista ehkäisevän päihde- ja hanketyön osajaa.

Terveys ry antoi hankkeen toimintaan osan suunnittelijan, neljän aluesihteerin ja toiminnanjohtajan työajasta.

Syksyn alkaessa hankepaikkakunnilla valmistauduttiin toimintaympäristön kartoituksen pohjalta suunnitellun projektin toteuttamiseen. Ideana oli vastata yhteen paikallisista nuorten päihteiden käyttöön liittyvistä haasteista. Kuusankoskelainen SPIP osallistui moniin eri tapahtumiin välittämällä päihde- ja elämänsänteen erityisesti nuorille. Tapahtumasarja huipentui Spippailuihin eli syysloman aloittavan perjantai-illan viettoon selvin päin. Mukana menossa oli lähes 60 nuorta. Vammalan V.I.P-ryhmä järjesti yhteistyössä nuorisovaltuuston konsertin sataviisikymmenpäiselle yleisölle. Konsertissa esiintyi tamperelainen bändi T.A.P. Paikallishankkeella oli tapahtumassa oma piste, jossa sai osallistua kilpailuihin ja tutustua hankkeen toimintaan. IDISH -Haukiputaan ja lin paikallishanke organisoivat tyttöjen illan monine erilaisine toimintarasitteineen. Tapahtuman kruunasi näyttelijä Hanna Karjalaisen osallistuminen illan järjestelyihin. Jatuliin kokoontui lähes 200 yläkouluikäistä tyttöä nauttimaan yhdessäolosta. Ranualla Rölliit järjestivät niin ikään päihdeettömät yöbileet, jossa tanssittiin ja kilpailtiin pitkälle iltaan yli kuudenkymmenen yläkoululaisen voimin. Kaikista tapahtumista tiedotettiin paikallisesti sekä hankkeen verkkosivuilla.

Syksyn aikana järjestettiin kaksi valtakunnallista I-foorumia. Elokuussa hankkeen toimijat kohtasivat Ranualla projektien tuotteistamisen merkeissä loppuvuoden orientoituen. I-foorumista tehtiin lehtihaastattelut sekä paikalliseen Kuriiriin että alueelliseen Lapin kansaan. Marraskuun lopulla, kun työt oli saatu päätökseen, keskityttiin hankkeen arviointiin ja päätösjuhlaan. Päätösviikonloppuna julkistettiin myös hankkeen lyhytfilmi kannanottona nuorten päihdeettömyyteen. Otsikolla ”asennetta kehiin” hankkeen toimijat halusivat tuoda esiin huolensa nuorten päihteiden käytöstä. He korostivat myös sitä, miten selvinpäinkin voi pitää hauskaa. Kuusankosken päätösfoorumista laadittiin tiedote medialle tapahtuman jälkeen.

Äänitorvi työskenteli I-koordinaattorin johdolla aktiivisesti koko syksyn ajan. Se kokoontui kerran Oulussa ja säännöllisesti Internetin pikaviestimien välityksellä (sähköposti, Messenger- viestipalvelu). Äänitorvi vastasi yhdessä hankkeen tutkijan kanssa syksyn kolmesta Pistorasia-kyselystä. Kyselyt tuottivat hyvää aineistoa hankkeen toimintamallin kehittämisen tueksi. Ryhmän toiminta osoittautui hyväksi tavaksi työskennellä vertaistoiminnan periaatteita noudattaen.

Innostajaverkoston yhteistyö jatkui jokseenkin toimintasuunnitelman mukaisesti. Ryhmässä oli aktiivisesti mukana 1 nuori ja 3 aikuista. Taustalla vaikutti lisäksi 4 muuta nuorta Nuorilta nuorille -hankkeesta. Ryhmän keskeisimmäksi toimintamuodoksi kehittyivät kummipaketit, joilla paikallishankkeiden toimijoita lähestyttiin. Niiden tarkoituksena oli tuoda piristystä ja innostusta tapaamisiin. Innostajilla oli myös mahdollisuus osallistua I-foorumeihin ja vieraila I-koordinaattorin mukana paikallistapaamisissa. Kaikki innostajat osallistuivat yhteen järjestetyistä I-foorumeista. Työryhmän yleinen aktiivisuus ja osallistuminen olivat etäisyyksien ja vaisun sitoutumisen vuoksi varsin vaatimatonta. Päävastuun työstä kantoi I-koordinaattori.

A-areena kokoontui syksyllä kerran. Joulukuun alkuun sovittu tapaaminen jouduttiin peruuttamaan osallistujien vähyyden vuoksi. Työryhmä pohti kokouksessaan hankkeen toimintaa sekä nuorten että aikuisten näkökulmasta, keskusteli tulevaisuudesta ja kuuli yhteenvetoa arvioitsijalta. Arvioinnista vastasi edelleen tutkija Jaana Lähteenmaa. Työ eteni suunnitelman mukaisesti aineistoa keräten.

Hankkeen nettisivut toimivat ensisijaisesti tiedon välityksen, mutta myös kohtaamisten kanavana. Sivustolle avatut keskustelut virisivät verkkaisesti, vaikka sivusto löydettiin hankkeen toimijoiden keskuudessa hyvin. Hankkeen ulkopuolisille henkilöille toiminta avautui säännöllisin nettitiedottein, kuvagallerian sekä nuorten ja aikuisten toimittaman blogin muodossa. Projektikoordinaattori tuotti verkkosivuille kirjallista materiaalia hankkeen toiminnan tueksi. I-koordinaattori vastasi Äänitorven ja Innostaja-verkoston sivujen sisällöstä. Uutena elementtinä sivustolle avattiin e-korttipalvelu. Nettiaineistoksi tuotettua 'Toimijan työkalupakkia' hyödynnettiin Terveys ry:n omassa toimintaympäristön kartoituksessa.

Hankkeen puitteissa tehtiin yhteistyötä Marja Kiijärvi-Pihkalan kanssa laatimalla ehkäisevän päihdetyön laatukriteeristöä noudattava laatutähti hankkeen toiminnasta. Laatutähti otetaan virallisesti käyttöön vuoden 2009 alusta. Yhteistyötä tehtiin helsinkiläisen Terve kaupunginosa -hankkeen kanssa, joka osoitti kiinnostustansa Innostu! Innosta! -hankkeessa kehitettyä toimintamallia kohtaan. Lisäksi projektikoordinaattori osallistui yhteistyöhön Mannerheimin lastensuojeluliiton ehkäisevän päihdetyön hankkeen kanssa.

Smokefree-toiminta

Smokefree-toiminnan tavoite on tupakoinnin aloittamisen ehkäisy sekä käytön säännöllistymisen ehkäisy niiden nuorten kohdalla, jotka ovat tupakkaa kokeilleet. Smokefree-toimintakokonaisuuteen kuuluvat Luokkakilpailu, Yksilökilpailu ja Savuton koulu -toiminta, joka toteutettiin ensimmäistä kertaa toimintatukihakemusmuotoisena.

Järjestyksessään 20. luokkakilpailukausi käynnistyi 1.10.2008. Osallistujia oli entisen vuoden malliin yhteensä 1 356 luokkaa. Vuoden vaihteessa 2009 alkava Smokefree-yksilökilpailusarja keräsi noin 1500 ilmoittautunutta (lopullinen määrä tiedossa helmikuussa 2009).

Savuton koulu -toiminta muutettiin syksyllä 2008 toimintatukiaavustusmuotoiseksi. Kouluilla ja oppilaitoksilla on jatkossa mahdollisuus hakea joko koulutuksellista ja pientä rahallista tukea tupakoimattomuuden edistämiseksi yhteisössään. Raha-avustusten saajat päätetään 2009 rahoituksen varmistuttua suunnitellun toiminnan ja tasapuolisen alueellisen jakautumisen perusteella.

ENSP-erillisrahoituksella toteutetusta Lopettajan oppaasta (Mitä olet aina halunnut tietää tupakoinnin lopettamisesta, mutta et ole uskaltanut kysyä) otettiin lisäpainos. Opasta on jaettu runsaasti messuilla, erilaisiin oppilaitoksiin ja tilauksesta muillekin tahoille.

Hankehakemukset

Euroopan komissiolle jätetty hakemus eurooppalaisen SFC-verkoston ylläpitämisestä hyväksyttiin joulukuussa 2008. Vuoden kestävä sopimuskausi alkaa 1.1.2009. Verkoston tarkoituksena on jatkaa 10 EU-rahoitusvuoden aikana syntyntä hyvää yhteistyötä Smokefree Class -kilpailua järjestävien maiden kanssa ja antaa tukea uudemmille kilpailumaille.

Sosiaali- ja terveysministeriön alustavat rahoituspäätökset vuodelle 2009 näyttivät täyttävä avustumäärää Smokefree-hankkeelle. Lopulliset päätökset saapuvat tammikuussa 2009.

Lopettaja-kilpailu

Lopettaja on ammatillisissa oppilaitoksissa opiskeleville suunnattu tupakoinnin lopettamiseen motivoiva kilpailu. Lopettaja-kilpailun toinen kilpailukausi käynnistyi kutsupostituksella sekä alueellisella markkinointityöllä lokakuussa. Lopettaja-kilpailu toteutetaan kaudella 2008–2009 Helsingin, Oulun ja Kajaanin seutujen ammatillisissa

oppilaitoksissa sekä Pohjois-Karjalan ammattiopiston toimipisteissä. Helsingissä mukana olivat myös yksityiset oppilaitokset.

Tälle kilpailukaudelle internet- ja printtiaineisto tuotettiin myös ruotsiksi, ja kilpailua markkinoitiin Folkhälsan yhteistyössä ammattiopisto Axxell'in ja Sydväst'in muutamassa toimipisteessä.

Lopettaja-kilpailua mainostettiin messujen ja Terveyslehden lisäksi myös Opiskelijaliitto Osku ry:n Amis-lehdessä. Lehti otti ammattiin opiskelevien tupakoinnin ja tupakoinnin lopettamisen juttujensa aiheeksi myös muuten. Tupakkateeman vahvistamiseksi ostimme mainostilaa myös ENSP-erillisrahoituksella tuotetun ilmoituksen ”Hei Haloo!” julkaisemiseksi.

Lopettaja-kilpailusta tullaan toteuttamaan laajempi arviointi Kansanterveyslaitoksen Marjaana Pennasen kanssa keväällä 2009. **Hankehakemukset**

Sosiaali- ja terveysministeriön alustavat rahoituspäätökset vuodelle 2009 näyttivät täyttävä avustumäärää Lopettaja-kilpailulle. Lopulliset päätökset saapuvat tammikuussa 2009.

Hankkeiden koordinaattori jatkoi Terveys ry:n edustajana Savuton Helsinki / ammatillisten oppilaitosten tupakoinnin ehkäisy -työryhmässä. Ryhmä koostui järjestöjen (Suomen Syöpäyhdistys, Hengityслиitto Heli ry, Terveys ry), kouluviraston ja Helsingin kouluterveydenhuollon edustajista sekä ammatillisten oppilaitosten rehtoreista. Lisäksi koordinaattori osallistui Sosiaali- ja terveysministeriön järjestämiin yhteistyökokouksiin kansallisen Nuorten tupakoimattomuuden edistäminen -ohjelman päivittämiseksi. Uusi kansallinen strategia ”Lasten ja nuorten tupakoimattomuuden edistäminen. Yhteinen vastuamme” ja suositukset julkaistiin 1.12.2008 Tupakka ja terveys -päivillä. Tiivistelmä strategiasta on parhaillaan toimijoiden lausuntokierroksella. Myös järjestöjen tupakka-aiheisen yhteistyöseminaarin suunnittelua keväälle 2009 jatkettiin. Työryhmä haki rahoitusta muun muassa Juho Vainion säätiöltä, mutta sai kielteisen päätöksen. Seminaarin toteuttamismahdollisuutta arvioidaan tammikuussa 2009.

Koordinaattori osallistui Studia-messuille yhdessä Suomen Help - elä ilman tupakkaa -kampanjan kanssa tupakoinnin lopettamisen tuen näkökulmasta. Tupakka ja tsemppiteema pidettiin esillä myös Oulussa Koulutus- ja työelämämessuilla.

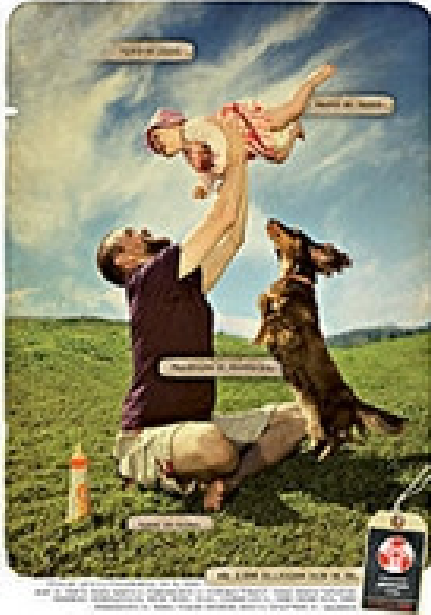
Smokefree- ja Lopettaja-hankkeiden yhteistyöryhmään kuuluivat edustajat tutuista järjestöistä: Virve Laivisto Suomen Syöpäyhdistyksestä, Anu Leppänen Hengityслиitto Heli ry:stä, Viveca Bergman Filhasta, Marjaana Pennanen Kansanterveyslaitokselta ja Mika Lindfors Folkhälsanista. Yhteistyöryhmä kokoontui kerran syksyn 2008 aikana.

Ehkäisevän päihdetyön projekti

Mannerheimin Lastensuojeluliitto koordinoi ehkäisevän päihdetyön projektia 2006 - 2010. Projekti on suurin RAY:n rahoittama ehkäisevän päihdetyön hanke. Terveys ry ja A-klinikkasäätiö ovat projektin yhteistyökumppaneita. Terveys ry on projektin ohjausryhmän jäsen, edustajana Tuula Sundman, johtoryhmässä toimii Kristiina Hannula.

Kampanjat

Ehkäisevän päihdetyön viikko

Yhdeksättä valtakunnallista Ehkäisevän päihdetyön viikkoa vietettiin 3. - 9.11.2008 (viikko 45) teemalla Näe elämä sellaisena kuin se on. Ihmisiä kannustettiin nauttimaan elämästä ja kokemaan asioita ilman päihteiden sumentamia lasia sekä tarjoamaan päihteettömiä ympäristöjä lapsille ja muille läheisille. Kahdenkymmenen päihdetahon kampanjaryhmää vetää Terveys ry:n edistämisen keskus. Terveys ry on mukana Ehkäisevän päihdetyönviikon kampanjoinnin suunnittelussa sekä eritoten toteutuksessa. Terveys ry tuotti yksin tai yhteistyökumppaneidensa kanssa vuoden 2008 teemaviikolle 34 paikallista ja alueellista tapahtumaa. Viikolle tuotettiin vanhempainiltoja, tupakkatietoiskuja oppilaitoksiin, asukasyhdistysten tsemppituokioita, Selvä peli -kursseja ja päihderasteja sekä elämystapahtumia kouluihin ja oppilaitoksiin. Lisäksi Terveys ry:n jäsenyhdistykset järjestivät itsenäisesti omia tempauksiaan.

Anna lapselle raitis joulukuu

Terveys ry oli mukana perinteisessä kampanjassa yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Raittiuden Ystävät ry:n hallinnoima kampanja tuotti uuden julisteen sekä radio- ja tv-mainoksen.

KANSALAISTOIMINTA

Terveys ry toimii kaikkien maakuntien alueella, yhdeksän eri aluetoimiston (Uusimaa - Häme, Varsinais-Suomi, Kymenlaakso - Etelä-Karjala, Keski-Suomi, Pirkanmaa - Satakunta, Savo - Pohjois-Karjala, Pohjanmaa, Pohjois-Pohjanmaa - Kainuu ja Lappi) kautta. Jokaisella alueella toimii aluesihteerit toteuttamassa alueellista toimintasuunnitelmaa. Aluesihteerit palvelevat alueensa ihmisiä ja yhteisöjä suunnittelemalla, tukemalla ja kehittämällä paikallistason toimintaa. Aluetoiminnan laajuudesta on olemassa erillinen raportti tunnuslukujen muodossa.

Jäsenjärjestöjen tilaisuudet

- Ajokuntotapahtuma, Terveys ry:n Turun alueyhdistys ry, 27.11.2008
- Ehkäisevän päihdetyön viikon esitteiden jako, Suupohjan seutu, 7.11.2008
- Ehkäisevän päihdetyön viikon tapahtuma: luentotilaisuus yläkoulun oppilaille "Aggression portaat – tunteiden hallintamalli", Terveys ry:n Ilmajoen osasto ry, 5.11.2008

- Elomessut, Terveys ry:n Hämeenlinnan alueyhdistys ry, 16. - 17.8.2008
- FinnMeteo-messut, Terveys ry:n Jyväskylän osasto ry, 28.8.2008
- Hyvän olon messut, Terveys ry:n Pieksämäen paikallisyhdistys ry, 25.10.2008
- Liikenneturvallisuusviikon avajaiset, Terveys ry:n Jyväskylän osasto ry, 8.9.2008
- Paikallisyhdistysten järjestöilta, Terveys ry:n Pohjois-Pohjanmaan alueyhdistys ry, 17.11.2008
- Rakkautta ja rajoja lapselle -tilaisuus, Hyvä olo ry, 24.11.2008
- Saarijärven kaupungin henkilöstön virkistyspäivät, Terveys ry:n Jyväskylän osasto ry, 25.11.2008 ja 27.11.2008
- Tsemppitapahtuma, Eerolan asukasyhdistys ry, 17.8.2008
- Uuden hankkeen rekrytointitilaisuus, Terveys - Hälsan ry:n Joutsenon paikallisyhdistys ry, 12.12.2008
- Yleisötapahtuma, Terveys ry:n Jyväskylän osasto ry, 12.11.2008

Nuoriso- ja harrastustoiminta

- Ehkäisevän päihdeviikon tapahtuma, Kotka, 7.11.2008
- ENWA-ravintolatapahtuma, Oulu, 18.11.2008
- Tupakoimattomuuskilpailuja Lempäälän diskossa, 27.11.2008
- Tyttöjen talon päihdetyöpaja, Oulu, 5.11.2008

Terveys ry:n jäsenjärjestöjen aineistolahjoitukset:

Terveys ry:n jäsenjärjestöt ovat lahjoittaneet terveystiedon oppikirjoja ja Turvis-pelejä alueidensa alakouluille. Lahjoituksia ovat tehneet seuraavat jäsenjärjestöt:

- Eerolan asukasyhdistys ry
- Hyvä olo ry
- tampereen Liikenneraittiusyhdistys ry
- Terveys ry:n Ilmajoen osasto ry
- Terveys ry:n Jyväskylän osasto ry
- Terveys ry:n Kokkolan paikallisosasto ry
- Terveys ry:n Pieksämäen paikallisyhdistys ry

TOIMINTAMENETELMÄT

Aineistotuotanto

Syyskauden aikana valmistui Tositietoa ravinnosta -aineisto. Aineisto on Powerpoint-muodossa oleva verkkoaineisto, joka on ladattavissa Terveys ry:n kotisivuilta.

Terveys ry vastasi Lasten terveystieteiden palveluesitteen tuotannosta. Julistemuotoinen palveluesite valmistui elokuun kouluterveyspäiville. Se opastaa LTF:n kahdenkymmenen jäsenjärjestön keskeisimpiin lasten ja nuorten terveyden edistämisen palveluihin.

Uusintapainokset:

- Tositietoa-sarjan lehtiset
 - Alkoholi 4 000 kpl
 - Imppaus 4 000 kpl
 - Nuuska 4 000 kpl
 - Tupakka 4 000 kpl

Koulutuspalvelut

Tilauuskoulutukset ja luennot

Oppitunnit ja luennot:

Aluesihteerit ovat pitäneet tupakka- ja alkoholi-aiheisia oppitunteja ja luentoja yhteensä 151, niissä on saanut opetusta 6 461 ala- ja yläkoulun, lukion, ammatillisen oppilaitoksen ja korkeakoulun oppilasta ja opiskelijaa.

Muita tilauuskoulutuksia:

Luentoja ja tilauuskoulutuksia on aluetyössä ollut 9 kpl, niihin on osallistunut 260 henkilöä. Lisäksi keskustuimiston henkilökunta on pitänyt useita esityksiä pyynnöstä eri seminaareissa ja tilaisuuksissa niin kotimaassa kuin ulkomailla.

Yhteistyö puolustusvoimien kanssa

Terveitä aamuja

Terveitä aamuja varusmiehille -koulutustilaisuuksia järjestettiin **syyskaudella** 22 päivän ajan, niihin osallistui yhteensä 7 095 vuoden 2008 toisen saapumiserän varusmiestä. Terveitä aamuja varusmiehille -toiminta on saanut pääesikunnan tuen ja se on saatu osassa varuskuntia kunkin saapumiserän kiinteään koulutukseen.

Viestintä

Terveyslehti

Terveyslehdessä on ilmestynyt numerot 3 - 4 toimintasuunnitelman mukaisesti. Syyskaudella ilmestyneet Terveyslehdet toimitettiin 48-sivuisina. Ilmestyneiden lehtien painos oli 25 000. Osoitteellisena jaettiin 15 152 lehteä Terveys ry:n yhdistysten jäsenille ja jäsenyhteisöille, peruskouluihin, keskiasteen oppilaitoksille, kuntien ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilöille sekä terveydenhuollon ja tiedotusvälineiden edustajille.

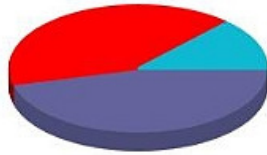
- Terveyslehden 3/08 teemana oli Kaikilla nuorilla on oikeus terveyteen. Aihetta käsiteltiin Yhdessä on selvästi hyvä olla -toimintaviikon, YOSHO-tähden, ja Terveys ry:n seminaarin alustusten pohjalta, myös kolumni Millaisessa maassa suomalainen lapsi ja nuori elää käsitteli teeman aihetta. Lehdessä otettiin Erkki Poikosen säätiön avustuksella 5 000 kappaleen lisäpainos Aikakauslehti koulussa -päivään 13.11.2008. Lehdet jaettiin peruskoulun yläluokkalaisille sekä ammatillisissa oppilaitoksissa opiskeleville.
- Terveyslehden 4/08 teemana oli Vähemmän kiloja – enemmän terveyttä. Aiheeseen liittyen julkaistiin tutkimusprofessori Erkki Vartiainen ja opetusneuvos Marjaana Mannisen haastattelut. Edellisen haastattelu selvitti Finravinto 2007 - tutkimuksen tuloksia ja jälkimmäinen kertoi kouluruokailun kehityksestä nykypäivään. Lisäksi teema sisälsi tietoa Terveys ry:n Rytmiä elämään -lautapelin soveltamisesta kouluopetukseen.

Liikunnan ja terveystiedon opettajat ry:n kanssa on tehty lehtiyhteistyötä vaihtamalla keskenään mainoksia ilmestyneissä lehdissä.

Terveyslehden toimituskunta on kokoontunut syyskaudella kaksi kertaa. Toimituskunnan jäseninä olivat Kalervo Koivisto, Kristiina Hannula, Meri Paavola, Leena Sipinen, Tuula Sundman ja Liisa Temisevä.

Terveys ry:n verkkosivut (www.terveysry.fi)

Vuonna 2008 Terveys ry:n verkkosivustolla on vierailut 28 730 uniikkia kävijää. Yhteensä vierailuja on ollut 72 384. Päivittäin sivustolla on käyntejä 150 (tammikuu) - 289 (huhtikuu).

■ 46 % Suorat osumat
■ 41 % Hakukoneet
■ 13 % Linkit & Bannerit

KUVA: Lähteet viikko 45 (NetManager Oy)

Terveys ry:llä on ollut kokeiluluontoisesti syksyllä käytössä NetManager Oy:n tuottama viikkoraportointi tarkemman seurantatiedon saamiseksi Terveys ry verkkosivuille tehdyistä vierailuista. Palvelu osoittaa, että vierailijoista keskimäärin 45 % tuntee sivuston entuudestaan. Noin 40 % vierailijoista löytää Terveys ry:n sivuston hakukoneen avulla. Loput 15 % tulee sivustolle erilaisten linkkien ja bannereiden kautta.

Tiedotteet

- Tipattoman tammikuun vietto lisääntynyt (Päihdejärjestöt) (29.12.2008)
- "Hieno harrastus - kaunis kansallislaulu" Kansa käyttää alkoholia - nuoret kertovat omista juomatavoistaan (17.12.2008)
- Nuorten video herättää Kuusankoskella: "Ilman päihteitä on hauskeempaa" (24.11.2008)
- Ehkäisevän päihdetyön viikko 1. - 9.11.2008: "Näe elämä sellaisena kuin se on" (Päihdejärjestöt) (31.10.2008)
- European Night Without Accident 18.10.2008: Oulun tulokset (20.10.2008)
- European Night Without Accident 18. lokakuuta 2008. Kampanja ravintoloissa päihdeettömän liikenteen puolesta nyt myös Suomessa. (15.10.2008)
- Kunnallisvaaliehdokkaat peräänkuuluttavat varhaista puuttumista päihdehaittojen ehkäisyssä (Päihdejärjestöt) (6.10.2008)
- Toistemme tsemppaaminen on entistä tärkeämpää (27.9.2008)
- Arkirytmiltä haltuun lautapelin avulla (23.9.2008)
- Asiaa ajokunnosta. Uusi verkkosivusto nuorille liikenteestä. (10.9.2008)
- Terveys- ja sosiaalialan järjestöt vaativat 10 prosentin korotusta alkoholin hintaan (25.8.2008)
- Nuorten ääni kuuluviin ehkäisevän päihdetyön suunnittelussa. Valtakunnallinen Innostu! Innosta! -hankefoorumi Ranualla 15. - 17.8.2008 (12.8.2008)

Lehtiseuranta

Terveys ry:n toiminnasta on julkaistu ajalla 1.7. - 31.12.2008 yhteensä 150 uutista. Uutiset jakaantuivat eri aihealueisiin seuraavasti:

Aluetoiminta ja järjestöjen verkosto	63
Elämysreitit / päihdeputket / labyrintit	16
Päihdeettömän liikenne	18
Päihdevalistus (sis. PAW-kysely)	53

Medioista eniten osumia keräsivät paikalliset ja maakunnalliset sanomalehdet. Eniten osumia kertyi joulukuussa (53), sekä loka- ja marraskuussa (26 ja 31).

Lausunnot

- Järjestöjen yhteinen kannanotto alkoholiverotukseen 25.8.2008: Terveys- ja sosiaalialan järjestöiltä tuki alkoholin 10 prosentin hinnankorotukselle
- Järjestöjen yhteinen kannanotto 2.12.2008 alkoholin mielikuvamainonnasta
- Lasten ja nuorten tupakoimattomuuden edistäminen, 12.12.2008
- Mopokorttiuudistukseen liittyvään mietintöön lausunto 18.8.2008

Muuta

Terveys ry, A-klinikkasäätiö, Sininauhaliitto, Irti huumeista ry, Elämä on parasta huumetta ry sekä Elämäntapaliitto järjestivät **päihdejärjestöille yhteisen viestintäkoulutuksen** 7.10.2008 Helsingin Annantalolla otsikolla Radiohaastattelu ja puheviestintä. Alustajia olivat myyntijohtaja Jukka Turunen (RAB Finland), toimittaja Jukka Arvassalo (Yle) sekä viestinnän kehittäjä Tuija Lukkari (Sininauhaliitto ry).

Messut, näyttelyt ja ammatilliset opintopäivät

- Ajokuntotapahtuma, Kuopio, 21.10.2008
- Auton päivän tapahtumat, Nurmo, 13.9.2008 ja Kangasala, 30.8.2008
- Hyvän olon messut, Hyvinkää 8.11.2008
- Itsenäinen nainen -messut, Rovaniemi, 2.12.2008
- Järjestöt esillä -messut, Kouvola, 5.12.2008
- Kuljettajan ajokunto -tapahtuma, Mikkeli, 13.9.2008 ja Oulu, 5.9.2008
- My Way -messut, Jyväskylä, 2. - 3.10.2008
- Opiskelijoiden koulutus- ja työelämämessut, Oulu, 24. - 25.9. 2008
- Rovaniemi opiskelijan kaupunkina, Rovaniemi, 3.9.2008
- Terveys- ja turvallisuusmessut, Oulu, 4.10.2008
- Terveysmessut, Mikkeli, 26.9.2008
- Terveyspäivät, Savonlinna, 14.10.2008
- Tsemppipäivät, Kouvola, korttelikodit, 4.11.2008 ja 6.11.2008
- Usko ja urheilu -tapahtuma, Hyvinkää 15.8.2008
- Yleisötapahtuma (Savuton verkosto ym.), Savonlinna, 15.8.2008
- Xon-messut lapsille ja nuorilla, Oulu, 20. - 21.10.2008

Kansainvälinen toiminta

Kristiina Hannula ja Leena Sipinen edustivat Terveys ry:tä **23. Päihdetiedotusseminaarissa** Berliinissä 4. - 7.9.2008. Teemana oli Lääkkeet huumeina ja hoitokeinoina. Terveys ry oli yksi tapahtuman järjestäjistä ja tukijoista.

Kristiina Hannula ja Tuula Sundman olivat Stakesin toimeksiantamina kouluttajina Pietarissa 2. - 3.10.2008 (Pietarin ja Leningradin Oblastin turvakotiterveyskasvatusprojekti).

Pirjo Siniranta ja Leena Sipinen osallistuivat 10. - 12.10.2008 **NordAN konferenssiin** Tallinnassa. Tapahtuman teemana oli Alcohol, drugs and harm to others. Vuoden 2009 NordAN konferenssi järjestetään Helsingissä. Terveys ry on yksi tapahtuman järjestäjätahoista.

Yhteistyö

Terveys ry:n useat toiminnot toteutetaan yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.

Työskentely muiden järjestöjen hallituksissa, hankkeissa ja työryhmissä

- Maito ja Terveys ry, hallitus (Kristiina Hannula, varajäsenenä Tuula Sundman)
- Koulun terveys- ja hyvinvointihankkeen projektiryhmä, Tekry (Kristiina Hannula)
- Ehkäisevän päihdetyön hanke, Mannerheimin lastensuojeluliitto (Tuula Sundman, Kristiina Hannula, aluekoordinaattorit kolmella alueella)
- Kerhokeskus -koulutyön tuki ry, hallitus (Kristiina Hannula, varajäsenenä Tuula Sundman)
- Ehkäisevän päihdetyön foorumin jäsen, puheenjohtaja (Kristiina Hannula)

Seksuaaliterveys ja päihteiden käyttö

Terveys ry ja **Väestöliitto** ovat käynnistäneet yhteistyön nuorten seksuaaliterveyden ja päihteettömyyden edistämiseksi ja harkitsemattoman ja joskus jopa vastentahtoisen ”mokaseksin” välttämiseksi. Yhteistyötä on viritetty mm. artikkeli- ja aineistotuotannon sekä tapahtumien osalta.

Koulujen kerhotoiminnan tukeminen

Valtiovalta on ryhtynyt voimallisesti elvyttämään koulujen kerhotoimintaa mm. erillis-määrärahojen avulla. Myös järjestöt on haastettu mukaan yhteistyöhön koulujen kanssa. Terveys ry on **Kerhokeskus - Koulutyön tuki ry:n** aloitteesta perehtynyt asiaan ja tarjonnut tukeaan kouluille.

Kouluverkosto - Ehkäisevää päihdetyötä tekevät järjestöt

Järjestöt ovat yhdessä pohtineet, miten toimintaa voidaan koordinoida ja järkevöittää. Kristiina Hannula ja Kari Vuoristo (Elämä On Parasta Huumetta ry) ovat toimineet verkoston alullepanijoina.

Arviointi

Terveys ry:n toiminnan arvioimiseksi on laadittu erillinen arviointisuunnitelma ja sitä on toteutettu vuoden aikana.

VOIMAVARAT

Talous

Talouskatsaus kirjoitetaan tilinpäätöksen valmistuttua.

Hallinto

Hallituksen puheenjohtajana on toiminut tutkimusprofessori Kerttu Tossavainen Kuopion yliopiston hoitotieteen laitokselta.

Terveys ry:n hallitus on kokoontunut syyskaudella kolme kertaa (23.8.2008, 29.10.2008 ja 11.12.2008).

Hallituksen jäsenet (suluissa varajäsen):

- opetusneuvos Tapio Ikävalko (lääkintäeversti Matti Lehesjoki)
- liikenneopettaja Jarmo Jokilampi (komisario Jukka Laaksonen)
- lehtori Arja Jääskeläinen (fil.maist. Auli Raunio)
- ylikonstaapeli Markku Kuoppamäki (luokanopettaja Maija Tuovinen)
- ylihoitaja Anni Lyytikäinen (aikuisliikunnanohjaaja Jutta Pasma)
- sairaanhoitaja Anneli Palosaari (kuntohoitaja Terttu Salo)
- lehtori Vesa-Matti Seppälä (liik. ja terv.tiedon opettaja Ranja Kovalainen)
- yrittäjä Liisa Temisevä (terveydenhoitaja Gita Yli-Hannuksela)
- STHL:n puheenjohtaja Eeva-Liisa Urjanheimo (kehittämispäällikkö Eija Kempainen)

Talousvaliokunta on kokoontunut neljä kertaa (14.8.2008, 25.9.2008 (puhelinkokous), 15.10.2008 (puhelinkokous) ja 2.12.2008). Talousvaliokuntaan kuuluivat Kerttu Tossavainen (pj.), Arja Jääskeläinen (vpj.), Markku Kuoppamäki (jäsen), Kristiina Hannula (toiminnanjohtaja), Maria Lehtinen (taloussihteeri, luottamusmies) ja Pirjo Siniranta (siht.).

Yhdistyksen **syyskokous** pidettiin Helsingissä 27.9.2008. Terveys ry:n uusitut säännöt lähetettiin 18.6.2008 Patentti- ja rekisterihallituksen vahvistettavaksi. Säännöt vahvistettiin 20.11.2008.

Henkilöstö

Keskustoimiston henkilökunta:

- Kristiina Hannula, toiminnanjohtaja
- Kalervo Koivisto, päätoimittaja
- Maria Lehtinen, taloussihteeri
- Simo Miettinen, atk-tuki, osa-aikainen
- Tuula Sundman, suunnittelija
- Pirjo Siniranta, johdon sihteeri
- Leena Sipinen, suunnittelija

Aluesihteerit:

- Terttu Huttunen, Uusimaa - Häme
- Harri Jukkala, Keski-Suomi
- Sirkka Kinnunen, Lappi, toimivapaan sijainen 31.10.2008 saakka
- Sinikka Korpela, Pohjois-Pohjanmaa - Kainuu
- Anne Mikkola, Pirkanmaa - Satakunta
- Pirjo Naumanen, Varsinais-Suomi
- Mirja Pekkanen, Savo - Pohjois-Karjala
- Terhi Rokkanen, Kymenlaakso - Etelä-Karjala, toimivapaan sijainen
- Liisa Viitanen, Pohjanmaa

- Heli Vaija, Kymenlaakso - Etelä-Karjala, toimivapaalla
- Inkerelli Vieltojärvi, Lappi, toimivapaalla 31.10.2008 saakka

Hanketyöntekijät:

- Innostu! Innosta! -hanke, Susanna Leimio-Reijonen, projektikoordinaattori
- Tupakkakilpailut (Smokefree), Kirsi Rämälä, projektikoordinaattori
- Innostu! Innosta! -hanke, Maiju Welling, I-koordinaattori, osa-aikainen
- Innostu! Innosta! -hanke, Sirkka Kinnunen, aluesihteerit, työnkuva hankkeen mukaan marraskuun 2008 ajan